

MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETE (XVI–XVII. SZÁZAD)

2018/19 I. szemeszter | <http://seraphin.hu/btk>

I. Választható történet-, emlékirók az írásbeli vagy szóbeli szemináriumi munkához

Feladat: Szabadon választott szerző/k műveiből minimum 45-50 oldal alapján az olvasott szövegben szereplő történeti probléma kifejtése.

1. Mohács és környéke

BRODARICS István: *Igaz leírás a mohácsi csatáról*. Több kiadás.

SZERÉMI György: *Magyarország romlásáról*, Bp. 1979.

2. A szétszakítottság első évtizedei

FORGÁCH Ferenc: *Emlékirat Magyarország állapotáról*. Több kiadás.

Caspar Ursinus VELIUS: *Tíz könyv a magyar háborúról*. Máriabesnyő, 2013.

TINÓDI LANTOS Sebestyén: *Krónika*. Bp., 1984.

ISTVÁNFY Miklós: *Magyarország története*. Több kiadás.

SOMOGYI Ambrus: *História Magyar- és Erdélyország dolgairól az 1490-es évtől 1606-ig*, Máriabesnyő, 2013.

3. Az erdélyi kérdés és a 15 éves háború

SZAMOSKÖZY István: *Erdély története*. Bp., 1977.

BARANYAI DECSI János *magyar históriája*. Bp., 1982.

NAGY SZABÓ Ferenc és KRAUSS György írásai. In: *Erdély öröksége. Erdélyi emlékirók Erdélyről*. III. Tűzpróba. (1–45, 65–96).

ILLÉSHÁZY István *Naplója 1592–1603*. Monumenta Hungariae Historica, VII. Pest, 1863.

ISTVÁNFY Miklós: *Magyarország története*. Több kiadás.

BOCATIUS János: *Öt év börtönben*. 1606–1610. Bp., 1985.

4. A meghasonlott ország

BETHLEN János: *Erdély története 1629–1673*. Bp., 1993.

CSEREI Mihály: *Erdély históriája (1661–1711)*. Bp., 1983.

KEMÉNY János *Önéletírása*. (Magyar Remekírók) Bp., 1980.

BETHLEN Miklós *Önéletírása*. (Magyar Remekírók) Szépirodalmi, Bp., 1980.

ESTERHÁZY Pál: *Mars Hungaricus*. Bp., 1989.

WESSELÉNYI István: *Sanyarú világ. I-II*. Bukarest, 1983-1985.

5. A török kiűzése

Michele D'ASTE: *Napló Budavár 1686. évi ostromáról*. Bp., 2000.

Lotharingiai Károly Hadinaplója Buda visszafoglalásáról 1686. Bp., 1986.

Szakály Ferenc (szerk.): *Buda visszafoglalásának emlékezete 1686.*, Bp., 1986.

FERRARI, Guido: *Savoyai Eugén herceg magyarországi háborúban végrehajtott haditetteiről szóló három könyv*, Máriabesnyő, 2011.

II. Választható kötelező irodalom (legalább kettő tanulmány) és a lexikális tudnivalók a zárthelyi dolgozathoz

1. BAGI Zoltán: „Egy ura lesz az egész világnak napkelettől napnyugtáig” *A törökveszély kérdése és az 1597-1598. évi regensburgi birodalmi gyűlés*. Századok (2007) 1455–1482.

2. KELENIK József: *Lazarus von Schwendi emlékirata a török elleni védelmi rendszer magyarországi kiépítéséről (1576)* Századok (2005) 969–1010.

3. NAGY László: *Erdély és a tizenöt éves háború*. Századok (1982) 639–686.

4. PÁLFFY Géza: *A Magyar Királyság a 16. századi Habsburg Monarchiában*. Századok (2007) 1075–1020.

5. R. VÁRKONYI Ágnes: *A Wesselényi szervezkedés történetéhez 1661–1674*. In: Tanulmányok Szakály Ferenc emlékére. Szerk. Fodor Pál – Pálffy Géza – Tóth István György. Bp. 2002. 423–460.
6. NAGY Levente–HAUSNER Gábor: *Raimondo Montecuccoli és a magyarok*. Hadtörténelmi Közlemények (2011) 679–740.

1500–1711 között **minden** magyar király, erdélyi fejedelem uralkodási dátuma pontosan, a nádorok és esztergomi érsekek hivatalviselésének ideje évtized pontossággal, az alábbi békék, csaták, események:

Török foglalások: Buda, Szigetvár, Kanizsa, Nagyvárad.

Csaták: mohácsi, gyurgyevoi, mezőkeresztesi, vezekényi, szentgotthárdi, nagyharsányi, zentai.

Békék, egyezmények: váradi, gyalui, nyírbátori, speyeri, bécsi, zsitvatoroki, nikolsburgi, szőnyi, linzi, vasvári, pozsareváci, Diploma Leopoldinum, karlócai.

III. Feladatok a történeti forrásszemelvényekhez

Letölthető → <http://seraphin.hu/btk>

Az egyes tételek elolvasása után kíséreljen meg röviden válaszolni a kérdésekre!

1. Bebek Ferenc nyilatkozata.

Miért nem tart ki Bebek Ferdinánd mellett? Mivel vádolja a királyt?

2. Ferdinánd király napi imája.

Ferdinánd milyen problémákra kéri Isten segítségét? Megoldottak ezek az ügyek Ferdinánd és utódai életében?

3. Heves vármegyei parasztlak Borsod vármegye nemességéhez.

Hogy élte meg a föld népe Bocskai mozgalomát? Mit kértek a nemességtől?

4. Csíki István erdélyi püspök Pázmány Péterhez.

Hogyan jellemzi Bethlen Gábort az erdélyi püspök? Mit gondol, mi alapján írja a püspök a jellemzését?

5. Pázmány Péter véleménye a magyar király választásáról.

Milyen érveket hoz fel Pázmány Ferdinánd megválasztása érdekében? Mitől tartottak – joggal – a rendek?

6. Esterházy Miklós Bethlen Gábor fejedelemhez.

Miért haragszik a nádor Bethlenre? Miért akarta a tárgyalásokat Esterházy megszakítani? Végül mi lett a tárgyalások vége?

7. Montecuccoli Zrínyiújvárról.

Hogy jellemezte Montecuccoli Zrínyiújvárat? Miért nem adták fel a várat? Mi lett a vár sorsa?

8. A vasvári béke szövege.

Miért „szégyenletes” a béke? Van-e olyan pontja, amelyik indokolatlanul kedvez a töröknek? Mit gondol, miért?

9. Szemelvények Wesselényi István naplójegyzeteiből.

Wesselényi értesülései szerint Forgách, Rákóczi hadvezére miért állomásoztat kurucnak állt németeket Erdélyben? Hogy bántak a föld népével a kuruc hadak? Wesselényi szerint a németek miért nem bíztak a magyarokban?